

Každý očekával s napnutou zvědavostí, o čem se bude jednat a všechno se hrulo k starému knížeti, aby nikdo z jeho řeči ani jediného slova nepřeslechl.

„Prátele a bratří!“ promluvil konečně starý Dragomirski slabě se chvějícím hlasem. „Zajisté jste se domnívali, že jsem vás dal za příčinou nějaké zvláštní a důležité udalosti k sobě svolati.“

„Ano, ano!“ ozvaly se ze všech stran hlasy. „Ilas knížete Dragomirskiho se neozve nikdy nadarmo.“

Kníže se na všechny strany uklonil, a mluvil dále:

„Stalo se již často, že jsem vám mohl sdělit zprávy dobré. Štěstí nám přálo, i zdálo se, jako by nám mělo zůstat vždycky příznivým. Ale nyní se to změnilo. Včera jsme obdrželi první důkazy o zradě, a a dnes vám musím zvěstovati ještě něco smutnějšího. Zrádce Narazin udal jména svých spoluvinníků, a také ti se nalezejí mezi vámi, mezi přáteli vlasti.“

Tato poslední slova zbudila všeobecný úžas, klerýž se počal hlasitě projevovati. Pročež musel kníže na chvíli umlknout, až zase nastalo ticho.

Každý na sobě cítil úzkostlivou stísněnost, ačkoli si byl každý vědom, že toto hrozné obvinění jeho osoby týká se nemůže.

Starý kníže sklonil hlavu, a jeho dech byl těžký. Zdálo se, jako by si ani netroufal tu těžkou žalobu vysloviti, kterouž byl Narazin vyřknul; ale stát se to muselo.

Pročež se jal zase slova a mluvit dále:

„Jména těch mužů mi vážnou v hrdle, kteréž Narazin z účastenství v jeho hanebné a mrzké zradě obvinil. Já choval tyto muže ve svém srdci co poctivce a upřímné přátele naší svaté věci, a proto se musím tím více smutit, když si pomyslím, že je mám z našeho spolku vyvrhnouti a že je mám míti co mrzké zrádce v opovržení.“

„Jmenuj je! jmenuj je!“ volali spiklenci.

„Ještě je jmenovat nebudu,“ odpověděl kníže. „Ušetřte mne tím žalem a počkejte ještě chvíli. Snad mají ti zrádce tolik zmužilsti, aby se sami k tomu přiznali. Pročež je k tomu vyzývám a slibuji jim, že jejich ospravedlnění vyslechnu a uvážím. Pakli se stali obětí lehké myslivosti a pak-li mohou být ještě zachráněni, — učiním pro ně všechno, co mi bude možného, — a ukážu jim, jak se zapomíná na zlý skutek. Vystupte tedy vy všickni, kdo jste si vědomí, že jste vinni, že jste byli spolčeni se zrádcem Narazinem anebo s některým jiným z našich nepřátel.“

Po těchto slovech, jež byl starý kníže přísným a zvučným hlasem přednesl, nastalo trapné mlčení.

Kníže se ohlédal svým jasným okem po celém shromáždění, a jeho pohled utkvěl se zvláštním výrazem na oněch třech hrabatech, jež byl Narazin ze zrády obvinil, a kteří stáli pohromadě, nic zlého netušíce, poněvadž si nebyli vědomi, že by byli proti svému spolku něčím se provinili.

Nikdo se nehlásil, žádné slovo nebylo proneseno, které by vrhalo na někoho podezření, a jen tu a tam se ozývaly hlasy:

„To není pravda! — To je mrzká lež, — kníže byl oklamán.“

„Blaze mně, pak-li je to takové, jak pravíte, bratří?“ jal se kníže zase slova. „Já si zase volně odechnu, pak-li se dokáže, že jest Narazina obžaloba zlomyslná na cti utrhaná, a já s radostí odprosím ty muže na kolenu a přivinu je zase k srdci, proti kterýmž jsem to podezření vyslovil. Poněvadž se sami jmenujete nechťi a nebo nemohou,“ mluvil dále, „musím proti nim postavit jejich obžalovatele.“

„Jen je jmenuj! Nač takové o'olky!“ zvolali někteří spiklenci.

„Nyní zase nabývám důvěry, že to všechno není pravda,“ odpověděl kníže. „Pročež pravím ještě jednou, že ty muže jmenovat nebudu. Přiveďte sem Narazina z jeho vězení, ten snad bude mít tolik srdnatosti, že bude ty domnělé zrádce jmenovat. Sděte pro něj!“

Dva ozbrojení sluhové, kteří byli posud u dveří stáli, odkvapili ze sálu, aby konali rozkaz knížete.

Sešli dolů do Narazina vězení, ale shledali, že jest prázdné. Narazin byl pryč, ačkoli byly dveře u toho žaláře posud z venku zamčené.

Sluhové přiběhli zase zpátky, jevíce na sobě velké uleknutí, a označovali knížeti, co byly dole v tom žaláři shledali.

Veškeré shromáždění projevovalo nad tím hlasitě své úžasnutí; neboť se mělo posud všeobecně za to, že jest naprosto nemožným, z těch sklepů ven se dostat.

Kníže Dragomirski kroutil nad tím hlavou, na chvíli se zamysliv, a pravil pak:

„Narazin se tedy potrestal sám. On mohl z toho vězení uniknout jen do vedlejších sklepů, ale tam odsud se ven dostat nemůže a musí tam zahynouti. Za to vám mohu ručiti bratří, že ten zrádce světla božího již nikdy nespasí, a to by bylo docela zbytečné, kdybychom ho tam stíhali. Nechme tedy tu věc stranou a vraťme se zase k věci. Nyní tedy musím ty muže jmenovati, kteří jsou od Narazina ze zrády obviněni. Jsou to —“

V tom se však strhl přede dveřmi u sálu silný křik, že nemoh

kníže dále mluvit, a právě když kníže jednomu sluhovi poroučel, aby šel se podívat, co se to venku děje, otevřely se prudce dveře, a do sálu vrazil muž, bráně se vytaseným kordem proti sluhům, kteří ho chtěli zadržeti.

„Pustte mne, chlapi!“ křičel ze dveří, „Jak dlouho vám to ještě mám dokazovat, že tam jít musím, Ustupte zpět. Já jsem don Pedro Sanchez y Romero!“

Byl to vskutku Pedro, jenž si musel násilím cestu do sálu proklestit.

Byl celý upachtěný, že nemohl skoro ani dech popadat, a chvátal přímo ke knížeti Dragomirskimu, kterýž ho neznal.

„Vyť máte ve své službě po čertech ostražitější lidi, šlechtný pane!“ zvolal Pedro. „Já jim to stokrát dokazoval, že s vámi mluvit musím, — a sice stranu jisté věci, na níž velmi mnoho záleží, ale ti vaši sluhové mi pořád namítali, že nejste doma. Konečně mne přešla trpělivost — a já si musel proklestit cestu svým kordem, ačkoli jsem nikoho neporanil, neboť ustoupili hned všickni na stranu.“

„A co žádáte, don Pedro?“ tázal se kníže. „Buďte ubezpečen, že bych vám byl vždycky popfál sluchu, a že bych byl svým lidem přikázal, aby vás bez odkladu ke mně uvedli, kdybych byl mohl tušiti, že mne počtíte svou návštěvou. Právě dnes jsem vás ani nemohl očekávat, neboť jsem před chvílí slyšel, že vás zatkli.“

„A to se také stalo,“ odpověděl Pedro. „Právě přicházím od guvernéra a mám pro vás nějakou zprávu, nad kterouž užasnete. Vy jste včera odbyvali tajný soud, a při tom jste odsoudili jistého Ivanice na smrt a ten rozsudek jste také dali hned vykonati, a Narazina jste uvrhli do žaláře.“

„Guvernér to již ví?“ zvolal kníže, jevíce na sobě velké uleknutí.

„On ví ještě více,“ odpověděl Pedro. „To je mu také povědomo, že jste zde shromáždění, a že máte odbyvati soud nad několika muži, kteří jsou obviněni ze zrády.“

„Já jsem jako u vidění!“ zvolal kníže. „A co se stane s námi? Mezi námi je zrada!“

„Ne, žádná zrada!“ odpověděl Pedro. „Vy všickni, jak jste zde shromáždění, jste čisti jako zlato a své věci jste věrně oddáni. Jen jeden netvor se mezi vámi zdržoval, a ten se jmenuje Narazin. — On vám utekl z vězení a běžel rovnou cestou ke guvernérovi. Teprv před hodinou se guvernér od něho dověděl o vašem plánu. Já jsem to všechno tajně vyslechl a vím věci, které vy ještě nevíte, — já vím, že ti hrabata, které udal Narazin co své spoluvinníky, na nějakou zradu ani nepomyslili. Oni posud nemají ani tušení, jaká hrozná vina se na ně uvaluje.“

„Již však o tom dost,“ mluvil Pedro dále. „Nejdůležitější je to, že vás chce zde guvernér všechny zatknouti. Již sem jde s dostatečným počtem mužstva a chce dát tento palác obklíčit a prohlédati. Proto hleďte co nejdříve se zachrániti, neboť vám hrozí velké nebezpečí. Pedro nemohl dále mluvit, neboť byl již tak utrmácený a zemdlený, že sklesl na židli jako zničen.“

Zatím byli spiklenci ze svého uleknutí a užasnutí se vzpamatovali, ale na to jim nezbyvalo již tolik času, aby se byli dále vyptati, jak se to všechno stalo, neboť museli hledět co nejdříve se zachrániti, sice byli ztraceni.

Mezi těmi muži, kteří byli pro blaho své vlasti se věnovali, kteří se nelekali ani smrti, považující ji naopak za velké vyznamenání, nebylo ani jediného slabocha, kterýž by se byl toho nebezpečí zalekl, kteréž jim hrozilo.

Starý kníže byl jim všem i zde vzorným příkladem zachovav svou neohroženost a ráznost, a pravil, vesele se usmívaje:

„Pakli mne chce varšavský guvernér počtít svou návštěvou, jest mou povinností jej uvítati. Já mu prokážu, jako každému jinému vzácnému hostu ochotné pohostinství, ale vás, přátelé tomu pánovi představit nemohu. On by se na to zlobil, že se zde scházíme, a proto si musíte trochu zahráti na slepou bábu a odebrat se tam, kamž by vás pan guvernér velmi rád dostal, totiž do zdejšího vězení.“

„A já vás skrz ten žalář vyvedu na svobodu!“ zvolal Pedro. „Na štěstí jsem od Narazina také to slyšel, když guvernérovi podrobna vypravoval, jak se dostal těmi podzemními chodbami, ven a já si tu cestu dobře pamatuju. Svěřte se tedy mně a já vás zachráním. Ale pospěšme si, guvernér je již zde; slyšíte jak boučají na vrata!“

Pedro se neklamal, neboť bylo v tu chvíli na vrata silně boučáno a policejní strážníci žádali jmenem guvernéra, aby se jim otevřelo.

Vrátný byl bezpochyby již poučen, co má dělati, i nemeškal otevřít vrata a pozdravil s hlubokou úctou Varšavského guvernéra, kteréhož dobře znal.

Otevřel před ním a před jeho lidmi obě půle vrat a tázal se ho pak, co ráčí poroučeti.

„Ohlaš mne u svého pane,“ pravil guvernér. „Já bych s ním rád mluvil a sice hned.“